

Ahlat Ağacı

Yakın
Çekim

Bilge'ce bir yolculuk

Nuri Bilge Ceylan, sinematografik düşünerek yaşama katlanmayı daha hafifletici kılma yolculuğuna ilk filmi "Kasaba" (1998) ile başlamıştı. Ceylan, sinema dilinin keşfine bu filmle çıkmıştır. "Kasaba", yaşamı derinden kavrayan bir "auteur"ün, yaşam içindeki çelişkileri, açmazları, boğuculuğu, doğadan ve özünden kopan insanın ağgözlülüğünü, sığılığını ve vandallıktan beslenen hallerini anlatmaya başlayacağını ipucudur.

Ceylan'ın son filmi "Ahlat Ağacı", 71. Cannes Film Festivali'nde (2018) yarıştıktan sonra ülkemizde de vizyona girdi. Ceylan, bir önceki filmi "Kış Uykusu" ile 67. Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye kazandı. O, Cannes Film Festivali'nin gedikli sayılabilir. Daha önce "İklimler" (2006) ile "Fipresci"; "Uzak" (2002) ve Bir Zamanlar Anadolu'da (2011) ile "Büyük Jüri Ödülleri"ni ve Üç Maymun (2008) ile de "En İyi Yönetmen" ödülünü aldı.

Sorgulayan insanın çaresizliği

"Ahlat Ağacı"nın çıkış noktasını, Ceylan'ın yeğeni, öğretmen ve yazar olan Akın Aksu'nun yaşamı ve yazmış olduğu notlar oluşturmuş. Film, ana karakter Sinan üzerinde yoğunlaşıyor. Babası İdris gibi öğretmen olan Sinan, ailesinin yaşadığı Çanakkale'nin Çan ilçesine geri döner. İşsizlik, parasızlık, taşranın boğucu ve küçük dünyası, basmakalıp yaşam tarzı Sinan'ın hayallerine kü-

çük gelir. O büyük bir yazar olmayı düşlemektedir...

Ceylan, "Ahlat Ağacı"yla önceki filmlerinde de ele aldığı kimi temalara; insan davranışlarına, bastırılan özlemlere, yaşamın anlamı üzerine saptamalarına yer veriyor. Ama filmin bütününde düşünen, "sürünün dışında olan" ve yaşamın anlamını sorgulayan insanların içine düştüğü yalnızlık, boşluk, çaresizlik gibi duygular öne çıkıyor. Sinan'ın babası İdris, gençliğinde çevresinde sadece para konuşan yüzeysel insanlardan olmamış, hayalleri olan, doğayı seven, güzel konuşan ve bu özellikleriyle de karısı Asuman'ı da (Bennu Yıldırım) etkileyen biri olmuştur. Bilime yüz vermeyen "yalnız ve güzel" ülkemizde akılla olayları kav-

ramaya çalışmış, bu özelliklerinden dolayı deli muamelesi görür olmuş; ganyan oynamaya sardırılmış, bu uğurda da evini, sınırlı imkânlarını, en önemlisi ise ailesinin gözünde "saygınlığını" kaybetmiştir.

Başarılı, ama...

Ahlat Ağacı, yaşamımızın ana hatlarının fotoğrafını başarıyla çeken bir yapım. Bu başarıda öncelikle oyuncuların büyük payı var. Özellikle Doğu Demirkol, Sinan karakterini bir elbise gibi üzerine giymiş. Komedi filmleriyle akıllarda yer eden Murat Cemicir, İdris karakterini canlandırmadaki başarısıyla dram oyunculuğu açısından da önemli bir isim olduğunu kuvvetle hatırlatıyor. Gökhan Tiryaki'nin etkileyici görüntü yönetimi filmi daha da güçlü kılıyor.

Bununla birlikte, genç Sinan'ın yaşamı damıtılmışçasına söylev gibi diyalogları göze batmakta. Sinan'ın dedesinin altınlarını kapırdığı imam ve arkadaşıyla girdiği zoraki ve pragmatik diyalog, yönetmenin amacına hizmet ettiğini söylese de "İslam'da neden reform yapılamadı" mealinde, pek de sinematografik olmayan bir sürece kayıyor ve filmle organik bir ilişkisi yokmuş duygusu vermeye başlayarak filmin süresinin sarkmasına da neden oluyor.

bvardar@yahoo.com

BÜLENT VARDAR

